

Saksframlegg

Høring - Nasjonal ramme for vindkraft på land

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Overhalla kommunestyre	38/19	18.06.2019

Rådmannens innstilling

En utbygging av vindkraftverk i kommunen vil ikke være i tråd med kommunens vedtatte areal- og miljøpolitikk. Summen av kjente miljøbelastninger ved en eventuell utbygging vurderes til å være så store at kommunen på dette grunnlaget vil signalisere at en ikke ønsker en vindkraftutbygging i kommunen.

Kommunen er imidlertid positiv til at det blir fastsatt en nasjonal ramme for vindkraft i Norge, og ønsker en økt satsing på fornybar energi, men da under forutsetning av at en ikke bygger ned store naturområder.

Landbaserte vindkraftanlegg må plasseres i områder som allerede er utbygd, eller hvor de negative miljøvirkningene både i utbyggingsområdet og i tilgrensende områder ikke vil være vesentlige.

Det bør vurderes alternative løsninger for produksjon av fornybar energi, slik at presset på landområder slik som foreslått i nasjonal ramme ikke blir så stort som foreslått. Teknologi- og markedsutviklingen medfører stadig fallende kostnadsnivå for utbygging av fornybar energi som vind og sol. Denne utviklingen må understøttes og forsterkes gjennom at tilgjengelig teknologi tas i bruk og gis rammebetingelser som skaper tilstrekkelig etterspørsel.

Dette kan være:

- Opprusting av eksisterende vannkraftverk.
- Stort potensiale i solenergi og bioenergi.
- Vindmøller til havs. Her er det viktig å bidra til teknologiutviklingen, og Norge bør ha gode muligheter for å ta en langsiktig posisjon.

Hjemmel for vedtaket er:

Behandling i Overhalla kommunestyre - 18.06.2019

Behandlet.

Ragnar Prestvik (AP) bad om å få vurdert sin habilitet pga. sin rolle som daglig leder i Namdal regionråd og saksbehandler i regionrådet. Etter avklaringer ble han erklært habil til å behandle saken, men fratrådte sakens behandling og avstemming etter søknad om permisjon. Begrunnet med hans rolle som daglig leder i Namdal regionråd, der han skal saksbehandle samme sak.

Vedtak i Overhalla kommunestyre - 18.06.2019, enst.:

Rådmannens forslag til vedtak vedtas.

Vedlegg:

1. [Rapport - Forslag til nasjonal ramme for vindkraft](#)
2. [Temakart NVE](#)
3. [Høringsbrev fra Olje- og energidepartementet, datert 1.4.2019.](#)

Saksopplysninger

Olje- og energidepartementet (OED) ga i brev av 9.februar 2017 Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) i oppdrag å lede et arbeid med å lage forslag til en nasjonal ramme for vindkraft på land.

NVEs faglige forslag foreligger nå i form av en rapport datert 1. april 2019, jf. vedlegg 1. Forslaget inneholder et samlet kunnskapsgrunnlag om virkninger av vindkraft på land og et kart med forslag til det NVE mener er de mest egnede områdene for lokalisering av ny vindkraft, jf. vedlegg 2.

Arbeidet med en nasjonal ramme for vindkraft følger opp omtalen i energimelding (Meld. St. 25 (2015-2016)) som Stortinget sluttet seg til våren 2016 (Innst. 401 S (2015-2016)). I energimeldingen heter det blant annet at *«regjeringen vil legge til rette for en langsiktig utvikling av lønnsom vindkraft i Norge»*, og at *«Olje- og energidepartementet vil utarbeide en nasjonal ramme for konsesjonsbehandling av vindkraft på land»*.

Høringsfrist er 1. oktober 2019. Det blir holdt regionale innspillsmøter i tidsrommet mai – juni, blant annet i Trondheim 12. juni.

OED ønsker innspill til NVEs forslag til nasjonal ramme og til om det bør fastsettes en nasjonal ramme for vindkraft i Norge. Før det tas endelig stilling til politikken for vindkraft på land skal NVEs forslag og høringsuttalelser gjennomgås av OED.

NVE har etablert et kunnskapsgrunnlag om virkninger av vindkraft. Det er publisert 21 temarapporter basert på en gjennomgang av norsk og internasjonal litteratur, erfaringer fra konsesjonsbehandling av vindkraftsaker og fra vindkraftverk i drift. Nasjonale fagmyndigheter og andre kunnskapsmiljøer innenfor de ulike temaene har deltatt i utarbeidelsen av rapportene. Dette er den mest omfattende kunnskapsgjennomgangen som har vært gjort av miljø- og samfunnsvirkninger av vindkraftverk i Norge.

I NVEs forslag er det pekt ut 13 områder som OED mener er de mest egnede for vindkraft på land i Norge. Også innenfor de utpekte områdene vil det være områder som ikke egner til vindkraftutbygging på grunn av konflikt med viktige interesser, eller som følge av mindre gode vindressurser. NVE har lagt vekt på å unngå konflikter med viktige naturområder, og tatt betydelige hensyn til aktuelle tema, for eksempel friluftsliv, støy, fugle- og dyreliv, kulturminner og reindrift.

NVEs forslag er rettet inn mot framtidige utbygginger av vindkraft. Det er allerede gitt konsesjon til nesten 23 TWh vindkraft i Norge. Av dette er i dag rundt 10 TWh i drift eller under utbygging. NVE har avslått omlag 60 prosent av alle innsendte vindkraftplaner.

Av de 13 områdene som er mest egnet ligger 3 av disse helt eller delvis i Trøndelag. Både vindressurser, mulighet for nettilknytning og ulike verneverdier, blant annet kulturlandskap og biologisk mangfold er lagt til grunn for utvelgelsen.

Det nordligste området i Trøndelag er benevnt Namdalen.

De foreslåtte utredningsområdene i Trøndelag utgjør 11.163 km². Dette er 27 % av fylkets areal og utgjør mer enn en tredjedel (34,3 %) av de totale utredningsområdene i Norge. Til sammenligning utgjør Trøndelag 10,7 % av fastlands-Norge i areal (Utarbeidet på grunnlag av NVEs kart av Trøndelag fylkeskommune)

Beskrivelse av området Namdal (hentet fra NVEs forslag)

Kart som viser avgrensning av området

Kart som viser analyseområdene

«Totalt areal: 6090 km².

Totalt ikke-ekskluderende areal: 3639 km².

Eksisterende vindkraftverk: Hundhammerfjellet (9 vindturbiner; har konsesjon til reetablering).

Ubygde vindkraftprosjekter med konsesjon: -

Hvorfor er området foreslått som et av de mest egnede?

Namdalsregionen har veldig gode produksjonsforhold for vindkraft. I et kraftsystemperspektiv er området middels egnet for ny produksjon, sammenlignet med andre områder. Det er per i dag flaskehalser i transmisjonsnettet, men Statnett har konsesjon til flere tiltak som på lengre sikt kan forbedre nettkapasiteten til ny produksjon i området. I det utpekte området er det viktige miljø- og samfunnsinteresser, og de viktigste interessene er knyttet til sørsamisk reindrift.

Søknaden om Kalvvatnan vindkraftverk i Bindal ble i 2016 avslått på grunn av samlet belastning for reindriftsinteresser. Området er imidlertid stort, og vi mener at det enkelte steder i dette området bør kunne bygges ut vindkraftverk med akseptable virkninger for reindriften. Til tross for middels nettkapasitet per i dag, framstår Namdal som et av de mest egnede områdene

for ny vindkraftutbygging i Norge. Vi har lagt mye vekt på de gode produksjonsforholdene i denne vurderingen.»

«Hvilken type vindkraftverk er området egnet for?»

Dette området er relativt stort, og det kan i teorien bygges både store og små vindkraftverk mange steder. På grunn av samlet belastning for reindriften, bør det ikke være aktuelt med mange store vindkraftverk som påvirker de samme reinbeitedistriktene. Per i dag er også nettkapasiteten en faktor som begrenser potensialet for et stort omfang av vindkraft i området.

En del av arealet innenfor analyseområdene (totalt 43 områder i hele landet) er ekskludert av ulike årsaker, og derfor ikke analysert. Temakart som viser harde og myke eksklusjoner i [Overhalla](#).

Med «[hard eksklusjon](#)» menes eksklusjon av arealer som er uaktuelle for vindkraftutbygging på grunn av teknisk/økonomiske forhold, eller på grunn av at arealene er formelt vernet eller tilsvarende. Med «[myk eksklusjon](#)» menes eksklusjon av arealer der virkninger for én enkeltinteresse i mange tilfeller tilsier at det ikke bør bygges vindkraftverk. Eksklusjon er brukt som et metodisk grep, og har i utgangspunktet ingen bindende funksjon ut over å bidra til utpeking av egnede områder. At et område er ekskludert kan imidlertid fungere som et signal om det kan være vanskelig å få konsesjon, og at det kan bli vurdert å gi tidlig avslag.

Det er utarbeidet analyseskjema for hvert enkelt område, og hvor Overhalla kommune ligger innenfor analyseskjemaene [26](#) og [27](#).

I ODEs oppdragsbrev til NVE er bakgrunnen for oppdraget blant annet å legge til rette for en langsiktig utvikling av lønnsom vindkraft i Norge framover, samt at det erfaringsvis tilsier at det er behov for i noe sterkere grad å styre hvor det søkes om konsesjon framover.

En nasjonal ramme skal definere større områder der det kan ligge til rette for utbygging, og områdene skal velges ut med utgangspunkt i vindressurser og eksisterende og planlagt nettkapasitet, og det skal ikke være nødvendig å bygge mye nytt kraftnett. Dette skal avstemmes mot andre viktige miljø- og samfunnshensyn. Konsesjonsbehandlingen skal fortsatt være avgjørende for enkeltprosjekter, men det skal i utgangspunktet være vanskeligere å få konsesjon i et område som ikke inngår i nasjonal ramme. Hensikten er å bidra til større forutsigbarhet om hvor vindkraft kan realiseres og til en mer effektiv konsesjonsbehandling.

Vurdering

Utbygging av fornybar energi som vannkraft, vindkraft og solenergi er totalt sett nødvendig for å erstatte energi fra fossile energikilder (klimagassutslipp). Med internasjonalt sammenkoblede energisystemer vil økt fornybar kraft til riktig pris kunne fortrenge klimaskadelig energibruk (kull, olje og gass). Det haster å iverksette tiltak som i sum blir vesentlige i arbeidet med å løse klimakrisen. Samtidig må en sørge for en utvikling som også ivaretar vesentlige miljøhensyn.

Vindkraft har de senere årene hatt en teknologisk utvikling som har vesentlig forbedret den økonomiske lønnsomheten i utbygging av landbasert vindkraft. Dette har gjort det langt mer aktuelt med utbygging i dag enn for noen år siden. Samtidig er vindkraft, i motsetning til vannkraft, ikke underlagt naturressursskatt/grunnrenteskatt.

Den nasjonale rammen for vindkraft skal ikke erstatte dagens konsesjonsbehandling, og skal heller ikke forstås som en plan for hvor det skal bygges vindkraftverk i framtiden, men er en vurdering av hvilke områder som egner seg best.

Hvis en nasjonal ramme blir vedtatt slik som foreslått, vurderes det slik at de områdene som blir utpekt vil komme under et framtidig press fra utbyggere av vindkraftverk.

Villmarkspreget natur

I underkant av 12 % av Norges areal kan per 2013 betraktes som villmarkspreget natur, mens det rundt starten av 1900-tallet var om lag halvparten av Norges fastlandsareal villmarkspreget.

I følge www.miljostatus.no (miljøinformasjon fra offentlige myndigheter), vil en viktig nasjonal naturarv gå tapt hvis en gjør tillater inngrep som er irreversible. De viktigste årsakene til tap av inngrepsfri natur i perioden 2008-2012 var vegbygging og ulike typer energianlegg (vannkraft, vindkraft og kraftlinjer).

Kommunestyret har tidligere uttalt seg til melding om vindkraftverk i Grønningfjella i 2011, og hvor det ble signalisert fra kommunestyret at et vindkraftverk ikke ville være i tråd med kommunens vedtatte areal- og miljøpolitikk. Dette med en begrunnelse for at en tenkt utbygging ville medføre en total fjerning av ett av kommunens to villmarkspregede områder.

En vurderte i 2011 også at vindkraftutbygging her ville komme i konflikt med en blant annet en utvidelse av verneinteressene i Almdalen, verna vassdrag, reindriftsinteressene i området, og sannsynligvis i konflikt med samiske kulturverninteresser. Summen av kjente miljøbelastninger var vurdert til å være så stor at kommunen ville signalisere at en ikke ønsket en vindkraftutbygging i Grønningfjella.

Kartlagte friluftslivsområder

Kommunen kartla og klassifiserte [friluftslivsområdene](#) i 2018. En utbygging av vindkraftverk og andre større tekniske inngrep vil medføre et tap av svært viktige og viktige områder i kommunen.

Nasjonalt laksevassdrag

Namsen er ei nasjonal lakseelv som er underlagt de særskilte hensyn som følger av Stortingets vedtak om nasjonale laksevassdrag, jf. Vannressurslovens § 35 a.

Verna vassdrag

Bjøra er en del av Høylandsvassdraget og Salvassdraget som er verna vassdrag. Rikspolitiske retningslinjer (RPR) for verna vassdrag, jf. plan- og bygningslovens (PBL) § 6-2 og differensiert forvaltning etter Vannressursloven (§ 33), skal legges til grunn ved forvaltningen av verna vassdrag. Arealene knyttet til Bjøra er plassert i forvaltningsklasse 2 (moderat påvirkning av menneskelig aktivitet) og forvaltningsklasse 3 (tilnærmet urørt).

Vernede naturområder

Kommunen har flere vernede naturområder. Dette er i hovedsak større områder som er vernet som naturreservat, både i «Nord- og Sørfjellet».

Reindrift

Namsen deler kommunen i to reinbeitedistrikt (Østre- og Vestre reinbeitedistrikt), og et tap av beiteområder vurderes til å være en vel så stor trussel for reindrifta og sørsamisk kultur som store rovviltbestander. Som beskrevet i analyseskjemaene vil utbygging av vindkraft i dette området gi svært store negative virkninger for reindriftsnæringen.

Nettkapasitet

Teknisk-økonomisk analyse (område 26-27) beskriver at område 26 er nettmessig bedre enn område 27, men at det er for liten nettkapasitet til ny produksjon i disse områdene. Kommunen har flere overføringslinjer som har blitt oppgradert, samt at det er bygget en ny parallell linje fra Namsos trafostasjon (Skage). En ytterligere utbygging av vindkraftverk i området Namdalen vil sannsynligvis berøre kommunen med nye linjenett.

Regionale føringer

Tidligere Nord-Trøndelag fylke hadde ikke utarbeidet overordna plan for vindkraftutbygging. Det vil si at det ikke ligger noen regionale føringer til grunn som kan bidra til en eventuell planmessig utbygging av potensielle områder i Namdalen.

Trøndelag fylkesting skal imidlertid behandle NVEs forslag til nasjonal ramme for vindkraft på land i møte 12.-13.juni. Oppsummert så er fylkesrådmannens innstilling til fylkestinget å fraråde den foreslåtte rammen for vindkraftverk på land, og er innstilt på å kunne påklage ytterligere konsesjonssøknader for landbasert vindkraft i Trøndelag. Saksframlegget omfatter blant annet opplysninger om allerede bygde/konsesjonsgitte anlegg i Trøndelag og en oppsummering av viktige regionale føringer. Link til saksframlegg og innstilling kan ses [her](#).

I tillegg til ovennevnte punkter så er det flere interesser som kan bli berørt av en vindkraftutbygging, blant annet kulturminner, naturtyper, landskap, dyreliv, jord- og skogbruk, drikkevannskilder med mer.

Konklusjon

Med kjennskap til den kunnskap kommunen har per i dag, så vil en utbygging av vindkraftverk medføre at store miljøverdier vil gå tapt. De er i hovedsak knyttet til tap av villmarkspreget naturområder, tap av reinbeiter med risiko for tap av samiske kulturminner og tap av attraktive friluftsområder.

På den andre side, ut fra et økonomisk synspunkt, så vil en vindkraftutbygging erfaringsvis medføre et positivt bidrag til de berørte kommuner og regionens næringsliv. Rådmannen ser likevel ikke at det i denne saken på noen måte kan veie opp for de negative konsekvensene som er beskrevet.

Rådmannens tilråding

En utbygging av vindkraftverk i kommunen vil ikke være i tråd med kommunens vedtatte areal- og miljøpolitikk. Summen av kjente miljøbelastninger ved en eventuell utbygging vurderes til å være så store at kommunen på dette grunnlaget vil signalisere at en ikke ønsker en vindkraftutbygging i kommunen.

Kommunen er imidlertid positiv til at det blir fastsatt en nasjonal ramme for vindkraft i Norge, og ønsker en økt satsing på fornybar energi, men da under forutsetning av at en ikke bygger ned store naturområder.

Landbasert vindkraftanlegg må plasseres i områder som allerede er utbygd, eller hvor de negative virkningene både i utbyggingsområdet og i tilgrensende områder ikke vil få negativ virkning.

Det bør vurderes alternative løsninger for produksjon av fornybar energi, slik at presset på landområder slik som foreslått i nasjonal ramme ikke blir så stort som foreslått. Teknologi- og markedsutviklingen medfører stadig fallende kostnadsnivå for utbygging av fornybar energi som

vind og sol. Denne utviklingen må understøttes og forsterkes gjennom at tilgjengelig teknologi tas i bruk og gis rammebetingelser som skaper tilstrekkelig etterspørsel.

Dette kan være:

- Opprusting av eksisterende vannkraftverk.
- Stort potensiale i solenergi og bioenergi.
- Vindmøller til havs. Her er det viktig å bidra til teknologiutviklingen, og Norge bør ha gode muligheter for å ta en langsiktig posisjon.

Et fortsatt stort potensiale for energieffektivisering i eksisterende bygg og anlegg kommer i tillegg til dette.